

Iza tišine trauma: Priča pedagoginje Mire Linjaković koja je dva desetljeća podupirala druge!

Autor **Dubravka Kovačić** - 25/11/2025

U vremenu kada se posljedice rata i dalje osjećaju u životima brojnih hrvatskih branitelja i njihovih obitelji, uloga stručnjaka za psihosocijalnu pomoć ostaje od presudne važnosti. Među njima je i naša sugovornica, Mira Linjaković, pedagoginja s dugogodišnjim iskustvom rada u terenskim timovima Ministarstva hrvatskih branitelja. Kroz svakodnevni rad susretala se s izazovima koji nadilaze stručne protokole, od emocionalnih ispovijedi do tihih trauma koje godinama ostaju neizgovorene. U ovom članku donosimo prikaz njezinog profesionalnog puta, ključnih iskustava te specifičnih potreba koje prate rad s braniteljskom populacijom, kao i širih pitanja mentalnog zdravlja u postratnom društvu.

Iako je Mira Linjaković godinama bila dio tima koji je pružao podršku odraslima pogođenima ratnim iskustvima, njezin rad pokazao je da je upravo pedagoška struka često najpotrebnija djeci koja odrastaju uz roditelje s traumama, u obiteljima koje se još uvijek nose s posljedicama ratnih godina. S hrvatskim braniteljima, stradalnicima i njihovim obiteljima započela je rad s velikim entuzijazmom već davne 1996. godine. Bila je dio tadašnjeg tima za psihosocijalnu pomoć koji je svoju punu strukturu dobio tek 1998. godine osnivanjem Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Iako je imala obrazovanje, iskustva s tom populacijom nije imao nitko i nije bilo mogućnosti, kako sama kaže „da naučimo nešto od nekog drugog. Sve smo morali sami i učili smo na vlastitim iskustvima uz to baveći se svojim životima i poslom. Nije bilo ni malo lako, ali bila sam mlada, a čovjek kad je mlad može podnijeti puno više.”

Kako je to izgledalo na samim počecima?

„Mi smo morali raditi sve poslove, bez obzira na struku, za početak. Bilo nas je deset i odmah smo počeli s radom na terenu u timovima po dvoje. Dogovarali smo terene po kategorijama.

Na primjer ako smo obilazili stradalnike iz Domovinskog rata, onda smo obilazili samo njih, nakon toga recimo samo prognanike. U samom početku od administrativnih poslova imali smo upitnike koje smo i sami jednim dijelom kreirali. Ono što je bilo predviđeno u upitnicima bilo je samo čisto administrativno, a nama su trebali puno važniji podatci kako bi se kasnije mogli vratiti kod onih osoba gdje smo smatrali to potrebnim ili pozvati te osobe u savjetovalište. Dakle u početku je struka bila važna, ali **mi smo morali raditi svi sve.**“

Kako ste se Vi kao pedagog pronašli u tome?

„Tek nakon svih obilazaka skupina po kategorijama kao pedagog pronašla sam se u području rada s djecom. Najviše sam radila s djecom poginulih hrvatskih branitelja i djecom invalida Domovinskog rata. Okvirno sam 1997. godine započela s radionicama s djecom. Imali smo kontinuitet rada. Imali smo svaka dva tjedna radionice, a najmanje jednom mjesečno. To je bilo u iznimnim situacijama jer smo boravili u ne baš adekvatnom prostoru u dvorištu Općinskog suda (Objekt u našem gradu poznat pod nazivom Stare Zenge, srušen 2018. godine. op.a.) gdje smo kao tim imali svoj prostor. U toj zgradi su ratne udovice i dragovoljci Domovinskog rata također imali svoj prostor. Naš je prostor bio dovoljno velik, međutim bilo je jako hladno. Imali smo neke peći na struju koje su jako teško zagrijavale taj stari, veliki prostor, ali radilo se.“

Iako je prostor bilo neadekvatan služio je svrsi. Savjetovalište je radilo na toj adresi i to svaki dan. Kakav je bio raspored?

„Svaki dan smo imali dežurstvo. Svaki dan je tamo netko bio svako poslijepodne. Naš rad je obuhvaćao sve osobe iz te populacija s područja grada Nove Gradiške i svih okolnih općina koje su nekad bile pod općinom Nova Gradiška. Osim autohtonog stanovništva nama su dolazili i svi prognanici i izbjeglice smješteni na tom području. Dolazilo se i po najavi i bez najave. Mogao je doći tko god je htio s bilo kakvim problemom ili poteškoćom. Mi smo tamo bili cijelo vrijeme.“

Mira se sjeća kako su nekad fiksne telefonske linije imale mogućnost prebacivanja poziva na mobilnu telefonsku liniju, pa su to koristili kako bi bili što dostupniji svima u potrebi.

„Bilo je situacija kad smo morali ići na intervenciju jer je netko bio u riziku ili pokušaju suicida, a ja sam išla u tim slučajevima jer su obitelji imale članove obitelji malu djecu. To su situacije gdje nije bila izravno potrebna moja struka, ali za djecu jest. Zato sam i naglasila kako struka u početku nije bila bitna jer se puno toga naučilo u hodu.“

Broj stručnjaka koji se okupljao u novogradiškom timu bio je deset, a od 2000. godine počeo je opadati. Nažalost, ne zbog nedostatka potrebe nego zakonskih regulativa. Više članovi tima nisu bili „honorarci“ nego su se morali javljati na natječaj resornog Ministarstva.

Kako se promijenio sustav rada?

„Sustav je pokazao koja struka je postala najpotrebnija. Nas pedagoginja je bilo dvije, psihologinja također, a najviše je bilo socijalnih radnika. Ovi potonji su zapravo i otpali u najvećem broju. Ja sam ostala raditi dok su djeca odrastala, a kasnije sam s kolegicom Ljiljanom Lukačević počela raditi s oboljelima od PTSP-a. Imale smo radionice s njima jednom mjesečno. Tad nas je već bilo sve manje.“

Mira Linjaković se živo sjeća iskustava rada s djecom. Populacija za koju se nije predviđalo neko stručno rješavanje problematike pokazala se kao skupina kojoj također treba stručno vođenje i pomoć. Djeca su bila traumatizirana od različitih obiteljskih situacija.

„Zamislite situacije u kojoj dijete ima samo majku koja je dobila veliku mirovinu. Novca je bilo puno, a svega drugog je nedostajalo. I majki je bilo teško jer je ostala bez supruga. Svi su na neki način bili izgubljeni u tome svemu. Zato smo pomagali takvim obiteljima. Djeca su najveće probleme imali u školi, socijalizaciji i snalaženju u životnim situacijama kroz koje su prolazili kao i sva druga djeca. Na neki način bili su obilježeni s prednostima koja su im bila omogućena. To je uvelike bio teret koji su nosili. Od njih se svih očekivalo da upišu fakultete s obzirom da mogu, da imaju izravan upis i financijske mogućnosti, a mi svi znamo da nije svatko za fakultet. Teret prevelikih očekivanja, neuspjesi, ... mnogi su i upisali, ali teret je postojao.“

Pedagoginja Linjaković je djeci pomagala izgraditi karakter, dati im čvrstinu da se nose s poteškoćama s kojima se susreću, da rješavaju probleme, da se pronađu u onome u čemu jesu najbolji bez obzira na tuđa očekivanja. **Koji je bio cilj radionica?**

„Radionice smo održavali kako bi se djeca mogla izraziti u onome u čemu su najbolji. Pjevali smo, plesali, glumili, slikali, izrađivali razne predmete, imali izložbe, priredbe. Pomagale su nam žene iz Udruge udovica. Djeca su imala priliku pokazati svoje vrijednosti u onoj dimenziji u kojoj se pronalaze.“

Kojih situacija se sjećate? Je li inkluzija bila uspješna?

„Mislim da je. Mnogi su uspjeli, mnogi su se snašli. Ipak bila je jedna situacija kada je sve završilo tragično. Djevojka je izgorjela u kući s dečkom. Kao stručnjaci radimo s puno djece i odraslih i u tom silnom nastojanju da svima pomognemo moramo biti svjesni da je to jednostavno nemoguće. Mislim da smo davali sebe u to sve više od sto posto. Kod kuće smo imali svoje obitelji, svoju djecu, svoj posao, a svejedno smo svaki dan dolazili u dežurstva. Zato su i hrvatski branitelji i djeca dolazili redovito, jer su znali da ih čekamo. Djeci sam davala i mogućnost da dolaze samostalno kako bi imali priliku izraziti sami nešto što ne želi reći u grupi. Tad je moja struka imala svoj pravi smisao.“

Život se nastavljao dalje i kad su djeca odrasla. Tako su nekadašnji mali štićenici Mire Linjaković kasnije doveli i svoju djecu, jer su u njoj pronašli prije svega suosjećajnu osobu koja ih je toplinom i stručnošću uspjela usmjeriti kroz život.

Jeste li Vi iza te kulise stručnjaka osjetili privatni teret? Kako ste se nosili s tom činjenicom da ne možete baš sve riješiti?

„Jako teško. Kad daješ sve od sebe onda te jako i pogađa kad neki problem ne možeš riješiti. Ne možemo ih sve spasiti. Ne možemo im svima pomoći, ali dajemo sve od sebe. Naravno da i naša obitelj sve trpi. U to vrijeme kada se sve događalo moje dijete je također bilo malo. I njemu je trebala mama kod kuće. Govorio je kako „mama ide u savjelovalište“, ali nikad nisam razmišljala da odustanem od toga.“

Sustav potpore te vrste timova se strukturirao, rad je preseljen u Dom hrvatskih branitelja nakon što je zgrada Starih Zengi srušena, grupe više nisu postojale, a puno toga se svelo na administrativne poslove. **Kako ste se Vi s tim nosili?**

„Mi smo postali ograničeni u našem radu. Sve smo morali zabilježiti. Sve se počelo raditi po minutama. Tad smo imali jednu veliku akciju sistematskih pregleda koja je bila zaista velik posao, ali ja sam shvatila da meni za to diploma ne treba. Koordiniranje pregleda s bolnicom nije moj posao. Odradili smo i to, a zatim je sve postalo samo rješavanje nekih obrazaca koji su bili potrebni u realizaciji nekih prava. Tad sam otišla. Meni je to izgubilo smisao.“

Mira Linjaković je bila najviše pogođena u onom trenutku kad je saznala za hladnu terminologiju da se hrvatske branitelje i sve one koji su bili dio tog kruga počeli oslovljavati kao „korisnici“. Tad je odustala od rada kao dio tima.

Jel' bi ponovili sve?

„Nisam jednako tvrda i čvrsta kao nekad. I sama sam prošla svašta i vjerojatno bi radila s nekim drugim odmakom takav posao. Ne bi išla izravno raditi s ljudima. Kad si mlad imaš tu neku nemoguću snagu, prolaziš i privatne krahove, ali ideš. Sad bi se pronašla u ulozi neke savjetnice s iskustvom rada s tom populacijom. Bilo je perioda u mom životu kad sam radila još i tri nadzora u tjednu. U eri ove komunikacije više ne. Treba podvući crtu, a naravno da sam istrošena kroz sve ove godine. Bila je situacija u kući kad se čovjek htio ubiti, mi sjedimo u kući, mala djeca oko nas. Bilo je svakakvih situacija. Ili na grupi jedan hrvatski branitelj koji je nakon nekog vremena prestao dolaziti u grupu i ubio se. Sjećam se takvih situacija za cijeli život.“

Koje lijepe situacije se sjećate?

„Jedna djevojka je u našim grupama svirala i pjevala. Danas je postala učiteljica u jednoj novogradiškoj osnovnoj školi. Susrećem tu djecu u gradu, oni su sad odrasli i imaju svoju djecu. Bude mi uvijek drago. Sav taj rad s djecom je bio pozitivan. Grupe posttraumatskih osoba bile su izuzetno teške. Tu sam bila potpuno iscrpljena, ali vrijedilo je.“

Priča Mire Linjaković profesionalni je prikaza jednog zahtjevnog i često nevidljivog poziva, ali je i odraz vremena u kojem je ljudskost bila važnija od procedura. Toplina i prisutnost značili su više od bilo kojeg protokola. Mira je kroz dva desetljeća rada s hrvatskim braniteljima, njihovim obiteljima i posebice djecom pokazala kako je stručnjak osoba s diplomom i netko tko zna slušati, razumjeti i nositi tuđe terete, čak i kada su na vlastitim leđima već teški. Kroz Mirina sjećanja otvara se svijet tihih trauma, neizgovorenih strahova i velikih očekivanja, ali i svijet nade, uspjeha i odrastanja. Djeca kojoj je pomagala danas su odrasli ljudi, roditelji, učitelji, dokaz da je njezin rad ostavio trag upravo tamo gdje je najvažnije: u nečijem životu, sigurnosti i samopouzdanju. U tim trenucima, u toplim susretima i malim pobjedama, leži ono što struku čini pozivom.

U širem smislu, priča Mire Linjaković podsjeća nas koliko je važna psihosocijalna podrška u post ratnom društvu. Sustavi se mijenjaju, administracija raste, a potrebe ljudi ostaju iste; da ih se čuje, vidi i razumije. Rad s ranjivim skupinama je dugotrajan proces u kojem stručnjaci često daju mnogo više od onoga što se može izmjeriti radnim satima ili izvještajima. Zato je njezina priča i tiha zahvalnica svim djelatnicima koji su, poput nje, godinama radili izvan reflektora, u hladnim prostorijama i teškim situacijama s jednim ciljem, a to je da netko sutra bude malo snažniji, malo sigurniji, malo manje sam. Mira je bila i ostala topla, predana i tiha snaga koja je generacijama dala ono najvrjednije; podršku, povjerenje i vjeru da se može dalje i kad svi odustanu.

Foto: Mira Linjaković, privatna arhiva

Put ranjenih heroja: Povratak u rat ili tišina borbe 8/9

Autorica: Dubravka Kovačić

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije u sklopu Projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini.

Komentari